

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 5. Forma Baptismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

- 51 Addit sanctus Thomas q. 68. a. 11. ad 4. quod expectanda est totalis egressio pueri ex utero, ad Baptismum, nisi mors imminet. Si tamen primo caput egrediatur, in quo fundantur omnes sensus, debet baptizari, periculo imminente, & non est postea rebaptizandus, si eum perfecte nasci contigerit. Et videtur idem faciendum, quacumque alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tamen in nulla exteriorum partium integritas vita ita consistit, sicut in capite; videtur quibusdam, quod, propter dubium, quacumque alia parte corporis abluta, puer post perfectam nativitatem sit baptizandus sub hac forma: Si non es baptizatus, ego te baptizo.
- 52 Sed quid si mors imminet infanti, nulli sui parte exstanti extra uterum, possitque Chirurgus, vel obstetrix, aqua inspergere infantem, adhuc in utero totaliter existentem, eritne validus & licitus iste Baptismus? Negavit Bonaventura, A-lensis, Durandus, Comitolus, & alii. Quia juxta Matth. 1. dicitur: Nisi quis renatus fuerit, &c. Juxta Augustinum vero in epist. ad Dardanum: Nemo renascitur, nisi prius nascatur. Et idem Isidorus cap. qui in maternis 115. de consecr. dist. 4. ait, quod qui in maternis uteris sunt, idcirco cum matre baptizari non possunt, quia qui natus secundum Adam non est, renasci secundum Christum non potest. Neque enim in eo dicit regeneratio poterit, quam generatio non praecessit.
- 53 Si tamen aqua ad ipsum infantem verè immitti queat. Baptismus ipsius validum licitamque censeo cum Gabriele, Victoria, Toletio, Maldonato, Suarez, Vivaudo, Praepolito, Chapeaville, Bonacina, Tannero, Valentia, aliisque multis. Ratio est, quia qui verè abluatur potest in nomine Patris, &c. baptizari potest. Si ergo infans in utero abluatur potest, baptizari potest.
- 54 Nec obstat quod allegatur ex Matth. 1. Augustino, & Isidoro. Quia juxta S. Thomam in 4. dist. 12. q. 1. ad 2. duplex est carnalis nativitas. Prima in utero... secunda nativitas est extra uterum. Priori nativitate infans, adhuc in utero existens, verè dicitur natus (juxta illud Matth. 1. Quod in ea natum est, de Spiritu sancto est. Cui conionat Alexander III. cap. debitum de Baptismo, ibi: In carnali generatione, quæ proles ex viro & femina nascitur, &c.) Nec ullibi Scriptura requirit nativitatem extra uterum. Eam quidem requirere videtur Augustinus, sed inchoatam per apertionem uteri, per quam aqua ad ipsum infantem valeat pertingere. Nec Isidorus negat natum in utero per Baptismum renasci posse, si aqua ad ipsum verè queat pertingere; sed solum negat renasci posse, seu baptizari cum matre, per hoc utique quod maternus uterus abluatur. Quia putat infantem non natum extra uterum, secundum se abluatur non posse, sive aquam ad ipsum non posse pertingere. Cujus oppositum Medici testantur, probantque, ex eo quod in puerperio, ostium uteri, cui infans inclusus est, sufficienter aperiri solet, egressumque infanti dare, sic ut istius apertionis defectu vix unquam proles in utero moriatur, sed dum edi non potest, arctitudo aliarum partium, vel proli infirmitas in causa est.
- 55 Aperto verò ostio uteri (quæ apertio, quædam inchoatio est nativitatis extra uterum) caro infantis, vel saltem secundina, infantem circumdans, si nondum fracta sit, per obstetricem, vel Chirurgum tangi potest. Igitur aqua ut que ad infantem, vel secundinam immitti potest, sive manu madefacta, sive tubo aliquo, quo Chirurgi solent aquas salutaris, in matricem affectam, ad eam sanandam immittere. Quo instrumento si immitti queant aquæ matricis sanativæ, quidni & infantis ablutivæ, quæ saltem secundinam attin-

gant. Quod probabiliter sufficit ad Baptismum infantis: cum secundina probabiliter sit pars infantis, quamdum in materno est utero, (sic enim docent Aurcolus, Angelus, Sylvester, Vasquez, Reginaldus, Coninck, Praepolitus, Bonacina, Dicastillo, alique non pauci, eò quod sit membrana agnata & congenita infanti, non solum ad tegumentum, sed ad infantis nutritionem ordinata. Testantur quippe Medici per venas, in secundina substantiam diffusam, alimentum traduci à venis uteri materni, ad venam umbilicalem infantis. Ex quo ipse alimentum exsugit, eodemque alimento, quo infans alitur, alitur & secundina. Videtur ergo ad perfectionem & integritatem infantis pertinere, pro tempore quo infans illa indiget; licet ad eum non pertineat pro tempore quo non indiget. Quod non mirum. Quia natura, juxta varios status, varias fides comparat partes, ut in adolescentia semen, in virilitate barbam, &c.

Semper autem cavendum ne alia adhibeatur aqua quam calida: eò quod immixtio frigida foret mors matris.

Nec contrarius est S. Thomas q. 68. a. 11. ad 57. 1. dicens, infantes, quamdum sunt in utero matris, baptizari non posse: quia non subjiciuntur actioni humane. Quia certum est ex contextu quod hoc dicat ex suppositione quod ita inclusi sint in materno utero, ut actio humana ad ipsos pertinere nequeat. Atque adeo pro tempore quo ostium uteri nondum apertum est: utpote quo apertum est ipsos tangi posse, atque adeo abluatur manu obstetricis; humanæque actioni subijci.

Supereff quæstio duplex. Prima de capillis, valeant Baptismus, si ex solos aqua contingat? Secunda, an valeat, dum infans supponitur aquæ è tecto defluentis.

Ad 1. respondeo esse contrarias de eo Doctorum opiniones. Negant enim istius Baptismi valorem Bonacina, Villalobos, &c. Affirmit vero Sorus, Valentia, Coninck, Vasquez, Layman, alique plures. Quia censent capillos esse partem humani corporis (quod contrarii Authores negant) frivientem ad ornatum ipsius. Ob illam opinionum contrarietatem, repetendus erit sub conditione, si possibile fuerit.

Ad 2. respondeo valere Baptismum; utpote ad cuius valorem perinde est sive aqua applicetur corpori, sive corpus aquæ. Si enim verè sordidat vestem, qui eam sordibus applicat: verè etiam abiuit corpus, qui applicat illud aquæ. Sicut strophium abluatur, qui illud aquæ applicat, & immergit.

CAPUT V.

Forma Baptismi.

Forma ordinaria apud Latinos hæc est: Ego te baptizo in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Apud Græcos verò baptizatur servus Dei, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Baptizatur (inquam) non verò baptizetur, ut plerique Latini Theologi referunt. Quia Leo X. in sua Constitutione accepimus nuper, data 18. Maii 1521. testatur, morem baptizandi Græcorum, à Florentino approbatum, esse (ut dixi) baptizatur servus Dei, &c. Sicut & Clemens VII. in Brevis de 26. Maii 1526. quo confirmat Constitutionem illam, seu Litteras Leonis, quas (inquit) in Secretaria nostra diligenter inspicimus & examinari fecimus, atque de verbo ad verbum transcribi. Neque Liturgiæ, & Euchologia ulla Græcorum, seu nova, seu vetera, habent baptizetur, sed baptizatur, ut ex P. Goar, Severo Patriarcha Alexandrino, Nicephoro Callisto, Sophronio, & tribus Græcorum formulis, Farvacius

ostendit opusc. de Bapt. c. 3. q. 1. §. 2. ex his concludens in Florentina Instruktionem Armenorum, non esse legendum *baptizetur*, sed *baptizatur*: eam sic legerit natio Græca, lectionem approbantibus duobus laudatis Pontificibus. Ex eo vero quod utraque illa forma valida sit, & ab Ecclesia probata, manifestum est, particulam *ego* in forma Latina non esse essentialiam, sive non esse de ratione Baptismi, quod in forma illius designatur persona baptizans: utpote quæ in forma Græca non designatur.

62 Et quia utraque forma convenit in distincta expressione trium Personarum SS. Trinitatis, eamque in Baptismo adhibendam Christus docuit Matth. ult. *baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*; eaque Christi verba unanimes SS. Patrum sensus, & universa Ecclesia sic semper intellexit, tamquam ad eam necessaria, ut sine his Baptismus non subsistat. Sequitur erroneam esse sententiam Cajetani, qui ad q. 66. S. Thomæ a. 5. & 6. contra Angelicum præceptorem suum docet, ratum esse Baptismum in solo Christi nomine collatum, absque distincta expressione trium Personarum SS. Trinitatis.

63 Quod autem unanimes SS. Patrum sensus Evangelica verba ex Matth. ult. allata semper intellexerit, tamquam Baptismi formam, adeoque essentialiam præscribentiam, non est quod dubites. Siquidem Tertullianus lib. de Bapt. c. 13. *Lex (inquit) tingendi imposta est, & forma præscripta: Ite, docete nationes, tingentes eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Cyprianus epist. 73. ad Jubajan. *Dominus post resurrectionem discipulos suos, quemadmodum baptizare deberent, instituit, & docuit, dicens... baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Augustinus l. 6. de Bapt. c. 25. *Deus adest Evangelicis verbis suis, sine quibus Baptismus Christi consecrari non potest*. Quæ Evangelica verba ibidem l. 3. c. 15. exprimit dicens: *Si verbis Evangelicis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Marcion Baptismum consecrasset, &c.* Leo Magnus epist. 4. decret. ad Episcopos Siciliæ: *Dominus... discipulis suis... formam & potestatem tradidit baptizandi, dicens... baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Fulgentius de Incarn. & grat. Chr. c. 11. dicit, Matth. ult. traditam esse formam sancti Baptismatis, esse in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti proferendam. Isidorus lib. 2. de div. Offic. c. 24. *Nequaquam Baptismi sanctificatur officio, nisi qui sub Trinitatis tingitur Sacramento, sicut Dominus ait... baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, &c.* Proinde si, omnia qualibet Trinitatis Personæ, Baptisma detur, manifestè in regenerationis aqua nihil agitur, nisi tota Trinitas invocetur. Damascenus l. 4. orthod. fid. c. 10. *Qui in sanctam Trinitatem minime baptizati sunt, hi denudè baptizentur necesse est... Enimvero quænam verborum forma adhibenda esset, Dominus discipulis suis in hæc verba exposuit: baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Beda to. 8. q. de peccato originali: *Siquis baptizans dicat: Baptizo te in Christo Jesu, & non dicat, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, sicut Dominus instituit, non est verus Baptismus*.

64 Universam quoque Ecclesiam Evangelicæ illa verba semper sic intellexisse, constat ex eo quod Ritualia, & Euchologia omnia Ecclesiæ, tam Occidentalis, quam Orientalis, non aliam exhibeant Baptismatis formam, quam sub distincta trium Personarum SS. Trinitatis invocatione, dicendo: *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Quam ad eam necessariam Ecclesia semper tenuit, ut Paulianitas hæreticos, in nomine

Patris, & Filii, & Spiritus sancti non baptizatos, iussit baptizari. Secus alios hæreticos, sub illa verborum forma baptizatos, ut videre est can. 19. Concilii Nicæni. Similiter Cataphrygæ ad Ecclesiam venientes can. 7. Concilii Constantinop. iussi sunt baptizari: quia (teste Gregorio Magno l. 9. epist. 61.) *in Trinitatis nomine minime baptizantur*. Et idem ibidem decretum est de Eunomianis: *quia non in Trinitatem* (ait Sozomenus l. 6. c. 26.) *sed in Christi mortem Eunomius assereret baptizandum*. Sed & Arianos Concilium Arelatense can. 9. dicit non baptizatos, si deprehendantur baptizati *in Patre, & Filio, & Spiritu sancto*. Verùm, si interrogati non responderint hæc Trinitatem, baptizentur.

CAPUT VI.

Non valet Baptismus sub expresso solius Christi nomine collatus. Nec Apostoli sic unquam baptizaverunt.

Apostolos ex quadam dispensatione sic initio 65 nascentis Ecclesiæ, ad celebrandum Christi nomen, baptizasse docuerunt Hugo Victorin. p. 6. l. 2. de Sacram. c. 2. Magister sent. in 4. dist. 3. pluresque alii veteres Scholastici. Sed Apollolos sic nunquam baptizasse, docent Basilii l. de Spiritu sancto, cui titulus: *Adversus eos qui dicunt sufficere Baptisma tantum in nomine Domini*. Augustinus l. 3. contra Maximimum Arianum c. 17. cæterique cum ipso Patres, per Baptismum in nomine Jesu Christi collatum, de quo in Actis Apostolorum, intelligentes Baptismum collatum in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti: Illi (inquit Augustinus loco citato) qui Act. 2. non nominati Patre & Spiritu sancto, in nomine Jesu Christi iusti sunt baptizari, intelliguntur non baptizati, nisi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti.

Ante Basilium & Augustinum Cyprianus in 66 epist. 73. ad Jubajan. dum in Actis Apostolorum, Petrus... dicit: *Baptizetur unusquisque vestrum in nomine Domini Jesu Christi, &c.* Jesu Christi mentionem facit Petrus, non quasi Pater omittitur, sed ut Patri quoque Filii adjungeretur. Enimvero ubi post resurrectionem à Domino Apostoli ad Gentes mittantur, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, baptizare Gentiles jubentur. Quomodo ergo quidam dicunt foris extra Ecclesiam, modo in nomine Jesu Christi, ubicumque & quomodocumque Gentilem baptizatum remissionem peccatorum consequi posse: quando ipse Christus Gentes baptizare jubeat in plena & auctentata Trinitate?

Innocentius I. epist. 22. ad Episcop. Macedon. 67 ait, eos qui in nomine Christi à Paulo baptizati leguntur, fuisse baptizatos *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*.

V. Beda to. 8. q. de pecc. origin. Siquis 68 baptizans dicat: *Baptizo te in Christo Jesu, & non dicat: in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*; sicut Dominus instituit, non est verus Baptismus. Et ideo videndum est, ne quis erret in verbis Apostoli, quibus dicit, nunc baptizo in Christo Jesu, aliter intelligens quam dictum sit.

Quod itaque non valeat, nec unquam valet 69 rit Baptismus, in solo Christi nomine, non distinctè in nomine Patris & Spiritus sancti collatus, inde constat quod dum Christus Apostolis potestatem dedit baptizandi, formam sub qua baptizarent expresserit dicens: *baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Et formam quidem essentialiam, ut constat ex dictis capite præcedenti. Incredibile verò est Apostolos non servasse formam essentiali sibi à Christo præ-